

1978

L

1823

1702

U. a. 11

Libb. med. 4. 70

~~24~~. 16. V.

9

Elh 5

DISPUTATIO VII.
DE ACTIONI-
BUS HOMINIS

In Illustri Academia IVLIA 9. Calend.
Octobris, Anno 1590. à salutifero
virginis partu insti-
tuta.

Præside
IOANNE VVERNERO
Medicinæ D.

Respondente
MARTINO VINCENTIO VRATIS-
laviensi Silesio.

HELMSTADII
Excudebat Iacobus Lucius, An. 1590.

AK

AMPLISSIMO NOBILISSIMO CONSULTISSIMO-
QUE VIRO ERASMO MOLLERO DOMINO
in Malckowiß Weigowiß vnd Kreickaw etc.
Inclytæ Reipub. Vratislauiensis Se-
natori prudentissimo.

AMPLISSIMO NOBILISSIMO PRUDENTISSIMO-
QUE VIRO IACOBO REICHEL DOMINO
in Zanisch etc. eiusdem inclytæ Reipub. Sena-
tori Patronis atq; Mæcœnatibus suis per-
petuo colendis.

Debita animi reuerentia

Hæc themata

D. M. C.

Respondens.

Thesis I.

Facultatibus ad actiones maxima ijs cognatione iunctas progredimur.

II.

Est actio seu functio ipsa causæ efficientis motio.

III.

Efficiens huius causa vel primaria est vel primariæ ministra.

IIII.

Primaria est ipsa Anima.

V.

Ministræ vel sunt ab eadem anima progenitæ, vt facultates: vel ad eiusdem munia obeunda saltem adhibitæ, quales corporea sunt instrumenta.

VI.

Hiscæ causis anima stipata vel actionem ciet, vel opus ipsum complet.

VII.

Vnde apparet, opus ipsum esse actionis complementum ac perfectionem.

VIII.

Actiones vel sunt animæ ipsius per se, vel ipsarum partium.

IX.

Actiones animæ ipsius per se sunt intellectus & voluntas.

X.

Actiones partium, vel sunt partium simplicium per se, vel instrumentorum.

XI.

Actiones partium simplicium per se sunt, quæ in proprium partium vergunt commodum: talis est cuiusq; partis simplicis nutritio.

XII.

Actiones instrumentorum vel sunt simplices vel mixtæ.

A 2

Sim-

XIII.

Simplices sunt, quæ ab instrumento vnius facultatis
prodeunt ope.

XIIII.

Harum tot sunt, quot numero instrumentorum sunt fa-
cultates.

XV.

Mixtæ sunt, quæ ab instrumento plurium facultatum
subsidio sunt ortæ: talis est vrinæ excretio. etc.

XVI.

Simplices vel sunt vnius instrumenti propriæ, vel plu-
rium communes.

XVII.

Propriæ alicuius instrumenti actiones sunt, quæ à nul-
lo alio fiunt vt instrumento, talis oculi visio est.

XVIII.

Communes sunt, quæ à pluribus instrumentis com-
munis utilitatis gratia fiunt: talis sanguinis & spirituum à
venis, arterijs, nervis, delatio est.

XIX.

A generalissimis hisce ad specialiora progressus fit.

XX.

Actio porrò distinguitur vt facultas, & est triplex:
Naturalis, Vitalis, Animalis.

XXI.

Naturalis est, quæ à naturali facultate prodit.

XXII.

Hæc vel princeps est, vel minus princeps.

XXIII.

Principem Galenus, (nam de iudicio nostro constat a-
liàs,) vt facultatem, fecit triplicem: Generationem, Nutri-
tionem, Auctionem.

XXIIII.

Generatio est nouæ substantiæ productio.

XXV.

Nutritio est nutrimenti affluentis ad corpus nutrien-
dum assimilatio.

Auctio

XXVI.

Auctio est magnitudinis in omnem dimensionem ampliatio.

XXVII.

Minus princeps vel est præcedens vel consequens.

XXVIII.

Præcedens est: Attractio & Retentio.

XXIX.

Attractio est materiæ conuenientis assumptio.

XXX.

Retentio est attracti complexio.

XXXI.

Consequens est: alteratio seu coctio, & expulsio.

XXXII.

Alteratio seu coctio est alimenti in substantiam alendi conuersio.

XXXIII.

Expulsio est in conuenientis excretio.

XXXIII.

Sic generalis est actionum minus principum ad principes, secundum naturam ipsam accommodatio: specialis post instituetur disquisitio.

XXXV.

Actio vitalis est ipsius cordis, arteriarum mediante ministerio, operatio.

XXXVI.

Actio hæc inter naturalem ac voluntariam mediij generis est: quippe nec ratione potentia agentis ad patientem obitur vt naturalis, nec pro arbitrio vt voluntaria: sed solo necessitatis respectu: solo enim vsu permutato, facultate & arteriarum corporibus minimè mutatis, permutatur pulsus, quod vel maioribus vel minoribus opus sit pulsationibus.

XXXVII.

Actio vitalis vel pulsus est vel animi affectus.

XXXVIII.

A 3

Pul-

Pulsus est cordis arteriarumq; motus, è dyastole systoleq; compositus, caloris natiui moderator.

XXXIX.

Affectus est cordis motio, qua cor, spiritu ac calore vitali, vel extrà effuso, vel intus reuocato, obiecta insequi ac amplecti, vel fugere ac auersari annititur.

LX.

Verum de his in specie aliàs solet disputari.

LXI.

Animalis actio est, quæ ab animali facultate originem sumit.

LXII.

Hæc vel hominis propria est, vel animantibus quodammodo communis.

LXIII.

Hominis actio propria est: Intellectus & voluntas.

LXIII.

Communis quodammodo animantibus actio est: sensus & motus.

LXV.

Sensus vel sunt interiores vel exteriores.

XLVI.

Sensus interiores sunt, qui circa rerum absentium versantur species.

XLVII.

Hi vel sunt specierum seu imaginum conceptiones, vel earundem conseruationes.

XLVIII.

Conceptiones vel saltem adiunctam habent discretionem quandam, vel plenioram æstimationem.

XLIX.

Illa imaginatio est, hæc Ratiocinatio.

L.

Imaginatio est imaginum ab exterioribus facultatibus oblatarum melior distinctio.

LI.

Ratio-

Ratiocinatio est imaginum sub censum & iudicium re-
uocatarum, diligentior pleniorq; æstimatio.

LII.

Memoria est imaginum notionumq; conceptarum cu-
stodia.

LIII.

Vbi probè notandum est: memoriam in absentia re-
rum operari cum temporis sensu: phantasiã verò sine eo-
dem: cùm enim lectiones, aut disputationes fingimus, ima-
ginamur, cum disputasse nos heri, legisse nudiustertius,
cognoscimus, recordamur.

LIV.

Quæ recordatio eiusdem facultatis memoratricis vlte-
rior motus est: sit enim memoria sese in seipsam reflectente.

LV.

Sensus exteriores sunt præsentium saltem apprehen-
siones.

LVI.

Sensus exteriores vel sunt totius corporis, vel certa-
rum partium.

LVII.

Totius corporis sensus, tactus est.

LVIII.

Tactus est qualitatũ tactilium perceptio.

LIX.

Certarum partium sensus, vel sunt nobiliores vel igno-
biliore.

LX.

Nobiliores sunt visus & auditus.

LXI.

Visus est rerum coloratarum lucidarumq; perceptio.

LXII.

Auditus sonorum est apprehensio.

LXIII.

Sensus certarum partium ignobiliore sunt gustus &
odoratus.

LXIV.

Gustus est saporum perceptio.

Odora-

LXV.

Odoratus est odorabilium qualitatum apprehensio.

LXVI.

De sensuum exteriorum instrumento, medio, modoq;
post in specie erit disputatio.

LXVII.

Motus voluntarius, (nam de eo hîc tantum est negoci-
um) est corporis, consilio ac voluntate instituta, neruorum
musculorumq; ope peracta, agitatio.

LXVIII.

Animalis quippe facultas, quæ vectore Spiritu in quã-
cunq; particulam per neruum à cerebro influxit, dum vo-
luntatis imperio ac animi conatu intentioneq; pulsatur,
motum facit, dumq; neruum ac musculus contendit & in
seipsum contrahit, simul eam particulam, in quam insertus
est, adducit, itaq; motus fit.

LXIX.

Motus hic vel totius est corporis, vel certarum partiũ.

LXX.

Motus totius corporis est progressio.

LXXI.

Progressio est corporis de loco in locum commotio.

LXXII.

Certarum partium motus est Respiratio &c.

LXXIII.

Respiratio est partiũ ad percipiendum aërem agitatio.

LXXIIII.

Huius propria instrumenta sunt: septum transversum, & alij
80. thoracis muscoli. LXXV.

Fit respiratio vt pulsatio per dyastolen ac systolen.

LXXVI.

Dyastole est partium dilatatio aëri inspirando inserviens.

LXXVII.

Systole est partium contractio aëri fuliginoso expel-
pellendo ministrans.

F I N I S.

78L 1823

ULB Halle
004 592 395

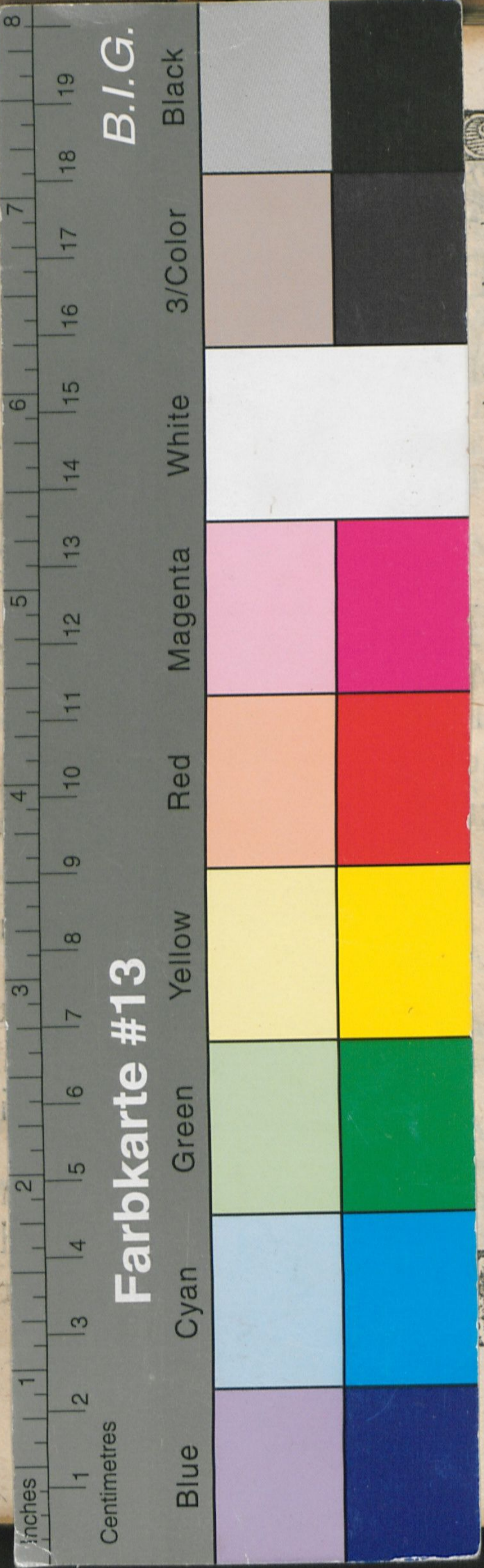
3

5b.

9

clh 5

DISPUTATIO VII.
DE ACTIONI-
BVS HOMINIS

In Illustri Academia IVLIA 9. Calend.
Octobris, Anno 1590. à salutifero
virginis partu insti-
tuta.

Præside
IOANNE VVERNERO
Medicinæ D.

Respondente
MARTINO VINCENTIO VRATIS-
lauiensi Silesio.

HELMSTADII
Excudebat Iacobus Lucius, An. 1590.

AK

